

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

16 03 2016

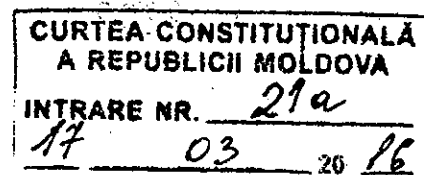
LA nr. 46

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușeanu, 28
Chișinău MD 2004
Republica Moldova

SESIZARE

*prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII
din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și
articolele 38 alineat 1 litera g) și 39 din Codul Jurisdicției
constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995*

I. AUTORUL SESIZĂRII:

- 1. Adrian LEBEDINSCHI**
- 2. Deputat în Parlamentul Republicii Moldova**
- 3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1**

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare prevederile unei sintagme din art. 4 alin. (4) al Legii privind statutul ofițerului de urmărire penală nr. 333-XVI din 10.11.2006 (publicat în Monitorul Oficial nr. 195-198/918 din 22.12.2006).

III. EXPUNEREA PRETINSEI SAU PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI PRECUM ȘI ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

1. Art. 125 alin. (1) C.pr.pen., stabilește că organul de urmărire penală este în drept să efectueze percheziții. Coroborând prevederile **art. 55 alin. (1) C.pr.pen.** și cele ale **art. 56 alin. (1) C.pr.pen.**, constatăm că prin organ de urmărire penală urmează să înțelegem ofițerii de urmărire penală din cadrul MAI, CNA și SV. Suplimentar menționăm faptul că conform **art. 1 al Legii privind statutul ofițerului de urmărire penală (1)** Ofițerul de urmărire penală este persoana care, în numele statului și în limitele competenței sale, efectuează nemijlocit urmărirea penală în cauze penale și exercită alte activități prevăzute expres de lege. **(2) Nu pot avea calitatea de ofițer de urmărire penală angajații organelor de urmărire penală abilitați cu funcții de menținere a ordinii publice, de control sau de exercitare a activității operative de investigații, care au statut de persoane investite cu funcții de constatare a infracțiunilor, stabilit prin lege.**

2. Art. 20 alin. (1) al Legii privind statutul ofițerului de urmărire penală stabilește că ofițerul de urmărire penală este numit și eliberat din funcție de către conducătorul instituției în cadrul căreia este constituit organul de urmărire penală, iar conform **art. 17 al Legii privind statutul ofițerului de urmărire penală**, stabilește că persoanele angajate pentru prima dată în serviciul organelor de urmărire penală sunt supuse unui termen de probă, ba mai mult de atât conform **art. 19 al aceluiași act** sunt obligați să depună un jurământ la angajarea odată cu dobândirea calității de ofițer de urmărire penală.

3. În contradicție cu cele menționate supra (pct. 1 și 2) vin prevederile **art. 4 alin. (4) al Legii privind statutul ofițerului de urmărire penală**, conform căruia angajații unor alte subdiviziuni din instituțiile menționate la alin. (1) pot avea atribuții de ofițer de urmărire penală numai în cazul desemnării lor prin ordonanță a procurorului, la propunerea ofițerului de urmărire penală. **Ținem să menționăm că astfel de prevederi nu se conțin și de codul de procedură penală.**

4. Conform **art. 7 alin. (1) C.pr.pen.** (Legalitatea procesului penal), procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale codului de procedură penală.

5. Art. 2 alin. (4) C. pr.pen. stabilește că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în Codul de procedură penală.

6. Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 1 din 22.01.2008, privind controlul constituționalității prevederilor art. 2 alin. (1) și (4) Codului de procedură penală, Curtea a statuat că în vederea unificării cadrului legal procesual și excluderii prevederilor confuze și contradictorii, în scopul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale tuturor persoanelor implicate în procesul penal, legiuitorul a stipulat că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția că sânt incluse în Codul de procedură penală. O asemenea tehnică legislativă este de natură să asigure eliminarea inadvertențelor între prevederile Codului de procedură penală și normele procesuale penale cuprinse în alte legi, aplicarea coerentă, certă și uniformă a normelor respective, astfel încât să se poată garanta respectarea deplină a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Codul de procedură penală determină ordinea procesuală, limitele și modalitățile activității organelor judiciare pe teritoriul republicii. Fiind o lege organică, din punct de vedere al dispozițiilor constituționale generale statuate de art. 72, Codul de procedură penală nu are prioritate față de alte legi organice, însă ca lege specială, după regulile generale ale dreptului, indiferent de data adoptării, el dobândește superioritate față de alte legi organice după principiul *lex specialis derogat generali*.

Prin urmare, legiuitorul, în scopul realizării principiilor constituționale ale statului de drept, asigurării legalității și protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în sfera justiției penale, codificând normele care reglementează modul de desfășurare a urmăririi penale și de judecare a cauzei penale în instanța de judecată, a fost în drept să legifereze prioritatea Codului de procedură penală față de alte legi ce reglementează relații de aceeași natură.

Dispozițiile privind primordialitatea Codului de procedură penală în instituirea normelor cu caracter procesual penal, stipulate de art. 2 alin. (1) și alin. (4), contestate în sesizare, corespund maximal codificării dreptului penal, asigurând realizarea acestuia ca drept material în cea mai adecvată formă procesuală.

În sprijinul sesizării sale autorul a invocat precedente din jurisprudența constituțională, prin care au fost declarate neconstituționale prevederi similare cuprinse în alte acte normative (hotărârile Curții Constituționale nr.12 din 11 martie 1999³ și nr. 9 din 18 februarie 1999).

În contextul prezentei cauze Curtea nu poate reține argumentele autorului sesizării, deoarece rațiunile care au determinat Parlamentul să legifereze prevederile art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Codul de procedură penală sânt total diferite față de cele care au stat la baza prevederilor similare din Codul fiscal și Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, declarate neconstituționale prin hotărârile anterioare ale Curții.

Astfel, potrivit art. 1 din Codul de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile acestui cod.

Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, **precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o**

infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sânt obligate să activeze în așa mod, încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere.

Nici Codul fiscal și nici Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nu conțin reglementări similare Codului de procedură penală. Prin urmare, argumentele autorului sesizării sânt nefondate.

Potrivit pct. 2 al Recomandării nr. (95)12 privind administrarea justiției penale, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 11 septembrie 1995, realizarea unei justiții penale mai eficiente și efective poate fi ușurată în mod considerabil, dacă obiectivele diferitelor structuri care sânt implicate în justiția penală fac obiectul unei înțelegeri care se înscrie în contextul mai amplu al justiției penale.

La 4 septembrie 2006 Comisia Uniunii Europene a prezentat propuneri la Regulamentul (EURATOM, CE) al Parlamentului European și al Consiliului de Miniștri al Uniunii Europene privind necesitatea codificării legislației, motivând că "în contextul unei Europe a cetățenilor, urmează să fie acordată o mare importanță simplificării și clarității dreptului comunitar în scopul de a-l face mai lizibil și mai accesibil cetățeanului, oferindu-i astfel posibilități sporite de a face uz de drepturile specifice care îi sânt conferite".

7. Ținând cont de cele menționate supra (pct. 6), constatăm că neincluderea normelor juridice ce urmează a fi aplicate în cadrul procesului penal în codul de procedură penală contravine **principiilor constituționale ale statului de drept (art. 1 alin. (3) Constituția Republicii Moldova), asigurării legalității și protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în sfera justiției penale (art. 1 alin. (3) Constituția Republicii Moldova.)**

8. Mai mult de atât această excepție de la regula generală prevăzută de art. 4 alin. (4) al Legii privind statutul ofițerului de urmărire penală, contravine nu numai Hotărârii Curții Constituționale menționate supra ci și normelor prevăzute în art. 1 alin. (2), Capitolul 4 din Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală, norme ce stabilesc acel minim necesar de rigori ce trebuie să le îndeplinească un ofițer de urmărire penală, minim ce este stabilit pentru asigurarea scopurilor urmăririi penale și garantării realizării dreptului la un proces echitabil pentru justițiabili.

9. **Astfel datorită prevederilor art. 4 alin. (4) al Legii privind statutul ofițerului de urmărire penală ajungem la situația absurdă în care, o persoană realizează măsurile speciale de investigație, tot ea în baza acestor măsuri speciale de investigație propune ce acțiuni de urmărire penală urmează a fi întreprinse, ca ulterior aceeași persoană să realizeze acțiunile de urmărire penală propuse numai că deja în calitate de ofițer de urmărire penală.**

În urma situației descrise supra nu este clar cum se respectă prevederile art. 56 alin. (4) C.pr.pen., privind independența ofițerului de urmărire penală, și prevederile art. 56 alin. (5) C.pr.pen., privind respectarea drepturilor și

libertăților persoanei în cadrul procesului penale prevederi ce sunt consacrate și de art. 1 alin. (3) din Constituția RM.

10. Situația de lipsă a unei certitudine juridice în ceea ce privește calitatea procesuală a persoanelor descrise la pct. 9 duce la **încălcarea dreptului la un proces echitabil**, drept consacrat în art. 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, precum și încălcarea **principiului legalității**, principiu declarat unul de bază al unui stat de drept și consacrat în preambulul Convenției Europene a Drepturilor Omului.

11. De altfel caracterul ilegal al acestor practici, precum și caracterul neconstituțional al normei legale prevăzute la art. 4 alin. (4) al Legii privind statutul ofițerului de urmărire penală a fost constat și de către grupurile de lucru în cadrul strategiei de reformare a justiției naționale, aprobate prin Legea nr. 231 din 25.11.2011.

Unele din obiectivele Strategiei sunt: **eficientizarea procesului de investigație prejudiciară în vederea garantării respectării drepturilor omului, asigurării securității fiecărei persoane și diminuării nivelului de criminalitate; – ameliorarea cadrului și asigurarea respectării efective a drepturilor omului în practicile și politicile juridice.**

Pilonul II al Strategiei date este dedicată justiției penale. Totodată prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16.02.2012, a fost adoptat Planul de implementare a Strategiei respective. În cadrul acțiunilor planificate în cadrul acestei Strategii, **Procuratura Generală i-a revenit un rol deosebit, fiind responsabilă de mai multe domenii, un domeniu specific de intervenție este stipulat la pct. 2.3.4 al Planului respectiv de implementare, și anume „Efectuarea urmăririi penale în cadrul unui grup interdepartamental („task force group”), în caz de necesitate; eficientizarea urmăririi penale”.**

Ca indicatori ai nivelului de implementare a acestui domeniu, pe lângă proiectul de modificare a legislației și elaborarea și implementarea normelor interdepartamentale, este și realizarea unui studiu în acest sens.

Acest studiu a fost elaborat de către Procuratura Generală. Studiul respectiv reflectă poziția instituțională vizavi de formarea grupurilor de lucru în cadrul procesului penal și servește drept linie directorie pentru emiterea anumitor acte și efectuarea anumitor acțiuni în cadrul urmăririi penale.

Astfel, în studiu, se menționează, că întru aplicarea uniformă a cadrului legal, s-a efectuat analiza legalității formării grupurilor de urmărire penală, în care cu atribuții de ofițer de urmărire penală sunt desemnați și angajații unor alte subdiviziuni din cadrul organelor de urmărire penală. Potrivit prevederilor art. 253 alin. (1) din Codul de procedură penală urmărirea penală se efectuează de către procuror și de către organele constituite conform legii în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului Vamal, Centrului Național Anticorupție. Concomitent, conform alin. (2), organele de urmărire penală sunt reprezentate de ofițerii de urmărire penală din cadrul instituțiilor menționate în alin. (1) și subordonați organizațional conducătorului instituției respective. Pornind de la prevederile art. 52 alin. (1) pct. 10), art. 256 și 270 alin. (8) din Codul de procedură penală, procurorul sau, după caz, procurorul ierarhic superior, poate dispune efectuarea urmăririi penale de către un grup de ofițeri de urmărire penală.

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 253 alin. (4) din Codul de procedură penală, statutul ofițerului de urmărire penală este stabilit prin Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală nr. 333 din 10.11.2006. Astfel, în prezent la formarea grupurilor de urmărire penală de către procurori, în care cu atribuții de ofițer de urmărire penală sunt desemnați și angajații unor alte subdiviziuni din cadrul organelor de urmărire penală, normele procesual penale indicate supra sunt aplicate în coroborare cu prevederile art. 4 alin. (4) din Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală, care stipulează că angajații unor alte subdiviziuni din instituțiile menționate la alin. (1) (Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului Vamal și Centrului Național Anticorupție) pot avea atribuții de ofițer de urmărire penală numai în cazul desemnării lor prin ordonanța procurorului, la propunerea ofițerului de urmărire penală. **Prin urmare, desemnarea angajaților unor alte subdiviziuni din cadrul organelor de urmărire penală cu atribuții de ofițer de urmărire penală în temeiul prevederilor art. 4 alin. (4) din Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală este în contradicție cu dispozițiile art. 2 alin. (4) din Codul de procedură penală, potrivit cărora: „Normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod”. Mai mult ca atât, potrivit art. 1 alin. (2) din Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală, nu pot avea calitatea de ofițer de urmărire penală angajații organelor de urmărire penală abilitați cu funcții de menținere a ordinii publice, de control sau de exercitare a activității operative de investigații, care au statut de persoane învestite cu funcții de constatare a infracțiunilor, stabilit prin lege.**

În baza celor relatate, având în vedere cerințele legislației procesual-penale conchidem că toate acțiunile și actele procesuale întocmite de către angajații unor alte subdiviziuni din cadrul organelor de urmărire penală, desemnați cu atribuții de ofițer de urmărire penală, sunt nule și nu pot produce efecte juridice.

În contextul celor expuse, desemnarea angajaților unor alte subdiviziuni din cadrul organelor de urmărire penală cu atribuții de ofițer de urmărire penală este o practică eronată, care prejudiciază procesul penal. Întru evitarea pe viitor a unor astfel de situații, este oportună întreprinderea măsurilor necesare întru identificarea și înlăturarea erorilor admise, unificarea practicii, asigurând aplicarea corectă a prevederilor normelor procesual penale.

În cadrul studiului s-au formulat următoarele Recomandări: 1. Formarea unui grup de lucru interinstituțional întru realizarea indicatorilor de rezultat prevăzuți pentru Domeniul specific de intervenție 2.3.4. 2. Elaborarea proiectului de modificare a cadrului legislativ în vederea stabilirii modului, procedurii și condițiilor de funcționare a grupurilor interdepartamentale. 3. Elaborarea normelor interdepartamentale de către instituțiile implicate în procesul penal în scopul reglementării activității grupurilor interdepartamentale. 4. Elaborarea și aprobarea Planului de instruire, organizarea cursurilor de instruire pentru procurori, ofițerii de urmărire penală, ofițerii de investigații etc. în materie de cooperare în cadrul grupurilor interdepartamentale.

În urma celor menționate precum și ținând cont de prevederile 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru

interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova ,
respectuos,

solicit:

1. A admite prezenta sesizare spre examinare în fond.
2. **Verificarea constituționalității următoarele sintagme**
„angajații unor alte subdiviziuni din instituțiile menționate la alin.(1) pot avea atribuții de ofițer de urmărire penală numai în cazul desemnării lor prin ordonanță a procurorului, la propunerea ofițerului de urmărire penală.”, din art. 4 alin. (4) din Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală nr. 333-XVI din 10.11.2006 (publicat în Monitorul Oficial nr. 195-198/918 din 22.12.2006);

V. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Declar că, nu există nici o hotărâre a Înaltei Curți pe marginea legii contestate.

Data:

16 martie 2016

Locul:

mun. Chișinău

Cu respect

Adrian LEBEDINSCHI